

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt., félévre 5 frt., negyedévre 2 frt 50 kr., egy héra 1 frt.

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

A szerkesztésért felelős
Kutas Imre
kiadó s laptulajdonos

Szerkesztőség Nagy-Váradi-utca 2087. sz. Gáll-ház (emelet)
Kiadóhivatal Nagy-Váradi-utca 2087. sz. Gáll-ház (földszint)
Hirdetések a legmérsékeltettség mellett vétetnek fel
Egyes szám 4 kr.

A zóna jubileuma.

Debreczen, augusztus 2.

Csöndben, szerényen és észrevétlenül vonult ki tegnap a kereskedelmi miniszterium tisztikara Baross Gábor szobra elé, hogy megkoszorúzza annak a férfinak emlékét, a ki 10 esztendővel ezelőtt reformálta Magyarországon a vasuti politikát. A kartársak kegyelete nem jelenthet egyebet, mint hogy ünnepélyesen tanúságot tesznek az ország színe előtt hűségükről és ragaszkodásukról Baross Gábor nagy alkotása iránt, és kifejezik szolidaritásukat annak a rendszernek szellemével. De a kiknek javára szolgált Baross Gábor alkotása, a kik gazdagodást, művelődést, kényelmet, szórakozást, ezernyi tanúságot, tengersok tapasztalatot merítettek ennek a rendszernek jótéteményeiből, maga a nép, az ország társadalma mintha tudomást sem vett volna Baross Gábor ünnepéről és nem érezte szükségét, hogy a hála koszoruját rakja le annak ércalakjához, a kinek örök elismeréssel adósa.

A zónarendszer tízéves eredményét néhány szóval ki lehet fejezni. Ékesebben beszélnek itt az egyszerű számok, mint a magasztaló szöfűzés hosszú hasábjai. Tíz esztendő előtt a magyar államvasutak személyszállításból eredő évi jövedelme 6-8 millió forint volt, ma 21-4 millió. Tíz év előtt az államvasutakon 5 millió ember utazott, ma 33 millió. Tíz év előtt az államvasutak pályáinak hossza 4455 kilo-

métert tett ki; ma közel jár a 8 ezerhez.

Ez a fiskalizmus mérlege. A másik mérleg: a nagyközönség közgazdasági erkölcsi s művelődési számadása pedig ilyen alakul. Tíz esztendő előtt még „muszájból“ utaztak az emberek; ma az utazás társadalmi szükséglet. A régi időben a falvak lakói a határokat nézték, a mely őket a városoktól elválasztja; ma a zóna közel hozza az embereket s a kis ember gazdaságának kicsiny körét kiterjeszti a nagy piacokra. Régente nagy utakat csak az urak tettek kedvelésből; ma a Felföld munkásait leviszi a „zóna“ az Alföld rónáira és nagy tömegben szállítja Darányi egyes vidékek fölös munkásait a munkakiégénylítés szociális politikájának szolgálatára.

A mint így egybevetjük a zóna rendszer pénzügyi eredményét annak erkölcsi jelentőségével; a mint levénjuk azt a nagy igazságot, hogy a közönség érdeke a vasutvállalat pénzügyi érdekeivel menynyire karöltve jár: annál parancsolóbban merül föl az a követelmény, hogy a magyar államvasut forgalmi rendszere mindenkor a nemzeti célok szolgálatába álljon. Olyannak kell maradnia továbbra is annak a rendszernek, hogy a hozzáfűzött általános közgazdasági s magasabb erkölcsi szempontok minél teljesebben érvényesüljenek.

Ezért mi azt valljuk, hogy Baross Gábor alkotását még tovább kell építeni. Még olcsóbbá kell tenni az utazást, hogy

a nemzet sokoldalú követelményei érvényesülhessenek. A közép viszonylatokban a mai szisztéma igen drága. Nem juthat benne érvényre a zónarendszer alagondolata, hogy az olcsó, az igen olcsó tarifa készítse az embereket a gyakori utazásra, csábítsa a forgalom utjaira azokat is, a kiknek nincs különösebb dolguk, a kikre nézve az utazás nem kötelesség. Általános joggá kell fejlődnie az utazásnak ezen rendszer alatt és nem kötelességgé.

A pénzügyi szempontnak nem kell az olcsóbb díjak mellett szükségképpen szenvednie. Ámbár az állam a nagy közgazdasági célok biztosítása érdekében mindenkor elviselheti a rizikót. A mit egyik zsebéből költekezik, dusan visszatér a többibe. De hát kárára váit-e a postakincstáraknak, hogy a régi idők magas díjtételeit leszállították? Hogy a „penny-szisztéma“ utat tört az egész világ levélpóstájában? Avagy szenvedett a táviró jövedelme azóta, hogy a telegrammokat egységárakban olcsóbbá tették?

A telefon nálunk nagyon drága: alig terjed. Amerikában olyan olcsó, hogy minden család megszerezheti; Svájcban pedig a városok közötti összeköttetés oly nagyszerűen van szervezve, hogy jóformán minden kereskedelmi ügyletet, minden közigazgatási megkeresést telefonon végezhet a nagyközönség. Fél frankért 5 perczig beszélhet Zürichből Genfbe.

A zónarendszerben nem a forma, a

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZÁJA

SZELID SZELLŐ ...

Szelid szellő csókolózik csendes part öléi,
Ringatózom hű szerelmem édes tengerén.
Csilló habok enyelegve játszanak velem:
„Valamennyi mennyországnál szebb a szerelmem!”

Sötét felhő bánatosan közelít felém,
Hányattatom nagy szerelmem zúgó tengerén...
Boldogságom erős kézzel hozzámölelem:
„Valamennyi mennyországnál jobb a szerelmem.”

Böszült vihar összetörte gyenge csónakom,
Eltemetett boldogságom busan siratom. —
Jertek ide, szerelmesek, sirjatok velem:
„Még a halál sem kínosabb, mint a szerelmem!”

Taksonyi József.

Egy szó miatt.

— Elbeszélés. —

A mikor Serre Valentine asszony a férje karján végigsétált a fasoron, magas, karcsu természetével, arczán közömbös mosolygással, a kis város fiatal emberei hosszasan néztek utána. Ugy nézték, mint egy járó szobrot. Szépnek találták körvonalaikat merevsége el-

lenére is, néma bámulatuk pedig ilykép állandó kísérvéjévé lett.

A szép asszony pedig mitsem tudott a nyomaiba szegődő ábrándokról. Ha ezt a kíséretet sejtette volna is, komoly sértésnek vette volna. Ő megmaradt annak a piruló, félnék intézeti leánynak, a ki társnőinek legártatlanabb tréfáit sem értette meg és a kit a legkisebb szó is bántott. Mivel mindig „kis esacsinak“ tartották, gyermekkorában nem sokat foglalkoztak vele. Vad és érzékeny nő let, belőle.

Volt egy kis leánya. Ezt eleinte úgy szerette, mint egy bábút, a kivel tetszése szerint inceselkedhetett.

A mint a kicsike két éves lett, a husz éves Valentine már barátjának látta benne, a a min senki sem csodálkozott. A két gyermek egy együtt játszott egész nap, mint két kis madár, a kiknek nincs semmi mondani valójuk, csak énekelgetnek.

Pedig Valentine asszonynak volt egy szén vedélye. Hideg szenvedély volt ez: a fukarság. Szűkkeblű, gyermekes fukarság, mint minden a mi a gyermekes asszonyban lakozott; hirtelen gondolatai nem támadtak, hirtelen érzések nem hevítették; fukarsága csak takarékoskodott, de nem nyert, mert sohasem mert játszani, még biztos kilátásra sem. Olyan fukar-

ság volt ez a mely nem vet, mert az aratás messze van még, mert zivatarok is vannak nyáron és mert a mag elvetése igazán fárasztó munka volna.

Egy napon, valami hirtelen föllángoló uri ember — egy kapitány, kit vagyona és párbajai tettek híressé — őt elvonulni látván, izgatón nyugalmával így szólt:

— Én majd fölmelegítlek. Te szép jég-baba!

Az asszony nem értette, de mert a hang sértette, pirulva fordult a férjéhez:

— Pál, én azt hiszem, hogy engem megbántottak!

A férj visszafordult, odamegy ahhoz az emberhez, a kire az asszony keztücs ujjával mutatott és a megrémült sétálók szemeláttára pofon verte Bertral Pált, a híres kapitányt.

Mialatt a segédek az elintézés módja-fö-lött tanácskoztak, Serre Pál kikísérte a feleségét a vasutra. Falura küldte szüleihez, hogy a nagy izgalomtól megkímélje, mert úgy vélte hogy most esetleg fölmelegethetnék, miután egy pillanatig úgy látta, hogy szemé a haragtól villant föl.

Ámde az asszony már teljesen vissza-

beosztás rendje a fő, hanem a viteldijak leszállítása. Ez az irányzat ellenállhatatlan erővel hódít meg a nyereszkedésre alapított nagy vasutársaságok tarifa-politikájában is. Mert hasznos. Az állam vállalata akkor is hasznos, ha a kincstár jövedelmét emeli; — de jóval hasznosabb, ha a közönség nyer mellette legtöbbet.

A békekonzferencia eredménye. A Fremdenblatt a hágai konzferencia befejezéséről ír s azt mondja, hogy helytelen dolog a konzferencia meghiusulásáról beszélni. Inkább azt lehetne mondani, hogy a konzferencia eredménye még kis számú határozat. A záróhatározatot az összes képviselők aláírták s azoknak az államoknak a hozzájárulására, amelyeknek képviselői az egyezményeket nem írták alá, 1899. december 31-dikét tűzték ki határidőül. E szerint nem mondható, hogy azok az államok, amelyeknek aláírása az egyezményeken és határozatokon hiányzik, visszautasították a határozatokat. Az aláírás hiánya korántsem minősíthető visszautasításnak. Már azelőtt is úgy volt, hogy nemzetközi konzferenciák határozatainak számára förtartottak bizonyos határidő. Ausztria-Magyarországon az egész ügyet elejétől fogva igen komolyan vették s azért minden egyes határozatot, mielőtt ráteszik Ausztria-Magyarország aláírását, gondosan megvizsgálják és megfontolnak. Reméljük, így végződik a cikk hogy 1900-ig az elfogadott határozatokon elegendő számú aláírás lesz. Ez aztán szép ajánlék lesz a nemzetek számára és legjobb jutalma annak a nemes uralkodónak, a ki a konzferenciát tervezte és nagy tekintélyével olyat tett lehetővé, a mire eddig nem volt példa a történelemben, tudniillik olyan békekonzferenciát, a melyet nem előzött meg háború. A Neue Freie Presse is hasonló szellemben nyilatkozik a békekonzferenciáról s rámutat arra, hogy a Kongo-egyezmény aláírására is ilyen határidőt engedtek a kormányoknak.

nyerte nyugalomát. És mielőtt a vasut kocsi szállt, míg a férje hevesen csókolta, az esetleges örökre való válás érzetétől áthatva, az érzéketlen asszony, ki komoly gondolatokba merülve, egy szót sem szólt a viharos jelenet óta, most, édes hangján, a következőkre figyelmeztette:

— Pál, a szobaruhaszkekrénynek balfelében, a harmadik fogason egy szürke nadrágot fogsz találni Mikor párbajozni mész, ezt vedd föl... Hiszen tudod, a szürke mosható...

Az ellenfelek, vitőreiket összemérve, pár másodpercig nézik egymást. Aztán ugyanazon habozó mozdulattal egymás felé indulnak. A törhegyek összeérnek, megrezennek. A segédek nyakukat előrenyújtva figyelnek, felelősségükre gondolnak. Elhalványodtak mind a négyen, mert Bertral Pál villámszerű gyorsasággal védekezik. A vágást elhárította, épp idejekorán. Épp úgy az igen veszedelmes visszavágást is. Most összecsapnak a vitőrök, keresztezik egymást, jönnek, visszapattannak, majdnem érnek, támadnak, visszavágnak, pihenés, számítás nélkül, hevesen, ügyetlenül, mintha részek lettek volna.

A segédek még mindig nyugtalanul néznek, szemük káprázik, az a különös vivás minden pillanatban halálhozó lehet.

A felhőt mely elfedte a napot, elűzte a szél és a fény hirtelen elvakítja a kapitányt. Épp e pillanatban Serre támadott. Bertral Pált karonszurta.

Iskolai értesítők.

Az állami főreáliskola értesítője: összeállította: Fazekas Sándor igazgató

Huszonhatodik értesítője fekszik előttünk a helybeli állami főreáliskolának, meggyőzve bennünket arról a tényről hogy intézet egyike városunk legvirágzóbb legrendezettebb és legtöbb eredményt felmutatni tudó iskoláinak.

Az évkönyv Kar dos Albert dr. Gyász emlékbeszédjével kezdődik, melyet a kiváló szépíró b. e. Erzsébet királyné ő Felsége emlékére az iskola által rendezett ünnepélyen mondott el.

A gyönyörűen kidolgozott tartalmas beszéd után az elvégzett tananyagról számol be az értesítő. Azután az évben feladott írásbeli dolgozatok czimeit sorolja el.

Ezután áttér az iskolai év történetére s számot ad a tanárkarban az év folyamán történt változásokról: Domokos Jenő rendes tanárt és Harmath Gergely rendes tanárt, kik az évfolyamán súlyosan megbetegedtek. Bihariférenéz tanárjelölt helyettesítette, Tárkányi Péter r. kath. hitoktató helyét Molnár Kálmán theréziánusi igazgató foglalta el, míg Gróza János g. keleti hitoktató helyett a consistorium Pópesku Miklós karczagi lelkész bizta meg.

A tanulók száma az év elején 364 volt, mely szám az időközben átléptekkel 374-re emelkedett. A szaporodás az előző évhez képest 15 volt. A tanév szeptember 15-én kezdődött, zavartalanul folyt végig; az előmenetel általában kielégítő, amennyiben elégtelen osztályzatot a tanulók 24,4% kapott.

Majd beszámol az értesítő a tanárok társadalmi és irodalmi működéséről, azután az ifjúságnak az önképzés terén kifejtett buzgalomáról, az ifjúsági önképzőkör 20 gyűlést tartott, közöttük három ünnepélyt. Egyet 1898. nov. 12-én Erzsébet királyné emlékére, a másikat Arany János emlékére, a harmadikat pedig márczius 15-én. A kör pályázatokat is tűzött ki, melyeken Shwalb Béla és ifj. Weisz Ferencz nyertek díjat.

Gyakorolták magukat a növendékek a kézügyesség elsajátításában és a kézügyesítő egyet által fentartott műhelyben szervezett tanfolyamon 19-en vettek részt.

„A becsületnek eleget tettek.“

Mialatt a segédek a jegyzőkönyvet írták. Valentine férje a táviróhivatalba rohan és örömteljes, lázas sietséggel megírja a következő táviratot:

Megsebesült Bertral. Ölel ezerszer.

Pál. Szerencsétlenségére a központozás jelekét nem szokták megtáviratozni és a hivatalnok, a ki az átírást végezte, egy mondatot csinált a kettőből:

Megsebesült Bertral ölel ezerszer.

Pál. Serrené asszony dühösen, de éppenséggel meg nem lepetve az ezer csóktól, melyekről azt hitte, hogy a kapitány küldi neki, ezt táviratozza a férjének:

Bertral nekem sértő táviratot küldött.

Valentine.

Elképzelhető, hogy Serre erre mily dühös lett. Hogyan! Az a gaz Bertral újra meg sértette az ő feleségét! Az elintézett eset után! És ily nyilvánosan! A sértés a hivatalnokok szemeláttára történt, kik íróasztaluk mellett nagyokat röhögnek és a kik nyomban rá városszerzte terjesztették a hirt azzal az okos leleplezéssel, a mely semmit sem mondván, mindent sejtet. De nem, beszélőik sem kellett. Bertral kétségkívül csak azért írta azt a sértést, hogy eldicsekedhessék vele. A gyáva! Ily módon akart bosszút állani sebesüléseért! Nos jó, ezuttal megöli!

Majd az iskola látogatásokról szól a könyv. Geresy Kálmán kir. tank. főigazgató az év folyamán több ízben meglátogatta az intézetet hivatalosan, Hóman Ottó dr. miniszteri tanácsos pedig magánjellegű látogatásban ismerkedett meg az iskolával.

Részvett az iskola a június hó 3-án városunkban rendezett tornaversenyen, hol növendékei több díjat is nyertek.

Azután az igazgatósághoz érkezett hivatalos rendeleteket sorolja el a könyv, áttér a tanulók betűrendes névsorának és előmenetelének az előterjesztésére. Nagy meglepődéssel szemléljük az előterjesztés folyamán, hogy a tanárok és tanulók derék, becsületes munkát végeztek s a tanulói pályára alkalmatlanokat inkább az alsóbb osztályokban igyekeztek bukattani.

Majd a növendékek statisztikai viszonyait feltüntető táblázat után az érettségi vizsgálatról számol be az évkönyv. Az év végén tartott rendes érettségi 15 tanuló jelent meg. Az írásbeli vizsgálat május hó 16, 17, 18 és 19. napjain folyt le s a vizsgán csak egy növendék kapott a németből elégtelen osztályzatot, de szóbeli vizsgára azért bocsátották. A szóbelin 4 növendék bukott el, kettő egész évre, 2 pedig szeptemberre. Az eredmény szépnek mondható.

Majd az ez évi jótéteményeket sorolja el a kör. Így az első takarékpénztár 40 koronát, az István gőzmalom 20 koronát, az alföldi takarékpénztár 10 koronát adományozott a szegényebb tanulók segélyezésére.

A növendékek között kiosztot segélyek, jutalmazások és ösztöndíjak elsorolása után a jövő tanévet illető tudnivalók következnek: a felvétel a mennyiben az az év végéről elmaradt szept. hó 1—3 napjain tartatik meg, az évi tandíj 24 forint.

Ezután látunk az évkönyvben egy rovatot. „Az 1899—1900 évben használandó tankönyvek jegyzéke“ czimen, melyben a jövő isk. évben használandó tankönyvek soroltatnak el Csak dicserni és elismeréssel tudjuk illetni e rovat közléséért az igazgatóságot a szülők korai tájékozása czéljából talán a többi intézetek is közölhetnék még az év végén (amennyiben lehet) a jövőben használandó tankönyveket, megkímélvén sok olyan

Épp ott ült a kapitány a nagy Esplanade-kávéház terraszán, egy csomó katonatiszt közt és néhány más barátjával.

Hangosan beszél és nevet... nevet!... Meppillantotta Serret, ki feléje tart, gyorsan nagyon gyorsan és egyszerre megszünt nevetni.

Bertral meglepetve, azon tündöklik, hogy mit akarhat tőle ma reggeli ellenfele, ki haragos szemekkel, izgatott arczczal közeledik feléje. Egyszerre érzi, hogy arczára egy nehéz kéz csap le. Felugrik, kiált, szeméi vérben forognak, balkezét ökölbe szírtja.

Az emberek közülük rohannak. Kitzskolják Serret, a ki az általános megbotránkozás és kíváncsiság központjává lett.

Egy orvos hirtelen, megmagyarázhatatlan elmezavart emleget.

— Itt nem magyarázgatni, hanem megtorolni kell! szól Bertral és öszszeszoritja fogait.

Egy ügyvéd azt mondja, hogy a támadót följelenti a büntetőbírósnál.

— Én inkább megölem! — dörmög a kapitány.

Bajos volt segédeknek találni erre a második párbajra, melynek tragikus eredményét előrelátta mindenki.

Végre is néhány, tuikváncsiságtól és hiúságtól vezérelt fiatal ember, önként jelentkezett. Az ellenfelek elfogadták őket.

Bertral már másnap akart megverekedni.

szület, ki fiainak az ócska könyveket még az év végén beszerzi a haszontalan kárbavesztett kiadástól!

Ezzel bezárul az évkönyv, mely komoly, eredményes munkát vázolt mi pedig kívánjuk, hogy fejlődjék és virágozzék ez az intézet tovább s a vezetők eredménye és tudása találjon mindenkor jutalmat a megérdemelt elismerésben.

A debreczeni esata.

— Az ötvenedik évforduló alkalmából. —

augusztus 2.

Debreczennek is kijutott a része az orosz invázióból. Cseodajeff hadteste már július 2-án bevonult Debreczenbe, a mely Szoboszlói Pap István ref. szuperintendens, Molnár Péter kis prépostot, Poroszlay Frigyes polgármestert, Szöllőssy János városi tanácsost, Jenei Józsefet és Uhrinyi Pál tolmácsot küldte elébe Hadháza, hogy a város kimelését kérik. Ezt meg is ígerte, hanem a városra óriási hadisarcot vetett. Minden nap 43.000 drb harmad fél fontos kenyéradagot, 67 drb vágómarhát, nagymennyiségű szénát, abrakot és pálinkát kellett beszovaltatniok.

Cseodajeff azonban már július 6-án Tokaj felé kitakarodott a városból s Korpona i ezredes nyomult be 2000 emberből álló felkelő népével s kevés számu rendes honvédjével. Korpona i falragaszokon hivta zászlói alá a népet, a mely tényleg nagy tömegekben sereglett össze a Tisza-vonal védelmére.

Paskiewits tábornok, eközben 80.000nyi seregével Tisza-Füredről Csegének vette irányát és július 30—31-én egész táborával a Debreczentől 3 órányira fekvő Balmaz-Ujvárosba érkezett, hogy Görgeit, a ki lefogyott seregével július 27-én kelt át Tokajnál a Tiszán, oldalba fogja.

Görgei Leiningen 3-ik és Pöltenberg 7-ik hadtestét a Berettyó-vonal fedezésére Vámos Pércs, Nagy-Léta és Kis-Marja felé indította;

Sebe jelentéktelen volt, aztán pedig balkezével csak oly ügyes volt, mint a jobbal. — A párbaj pisztolyra ment, még pedig tizenöt lépésnyi távoból, tetszésszerű lövésű idővel.

A két fekete alak, kik szembeálltak egy mással, egyazon mozdulattal cselzett és egy és ugyanazon pillanatban lőtt. Berthal a vállán sebesült meg. Serrenek a fejébe furódott a golyó és egyszerre meghalt.

Másnap Valentine az ő csiesergő hangján beszélte el a rémes történetet. — Így fejezte be:

— Egy kicsit talán az én hibám is. De hát mit akarnak? A tisztességes asszony a ki sértve érzi magát nem habozhat.

Valaki megjegyezte:

— Az egyedüli bűnös a távirati stílus. Ha Serre ur azt írta volna:

„Megsebesült Berthal. Én öllelek ezerszer” nem lett volna kétség, nem lett volna újabb sérelem és nem történt volna meg a szerencsétlenség.

A szép és hideg Valentine gondolkozott pár pillanattig, ujjain számlálgatott, újra gondolkozott. Végül így szólt:

— Az igaz! . . . De hát ugy drágább lett volna a távirat!

Augusztus elsején jöttek Debreczenbe Batthyány Kázmér gróf és Szemere Bertalan miniszterek, hogy Görgeit nyíradonyi főhadiszállásán fölkeressék s az oroszokkal megkezdett béke-tárgyalásokat folytassák. A város népe így virradt augusztus 2-ára, a mely nap hajnali 3 órakor Nagy Sándor hadteste gyors éjjeli menet után Debreczen alá ért. A sereg a város nyugati határán ütött tábor. Szomorú látványt nyújtott ez az elcsigázott hadtest, a mely legtöbbet szenvedett Görgei visszavonulása alatt. Főtt ételt napokig nem ehettek, mert nem volt idejük a főzésre Balassa Gyarmattól fedezték Görgei seregét s az oroszok folytonos üldözése, a kettős és háromszoros napi marsok, a forró nyári napok, a rendetlen ruházat és hiányos táplálkozás a Komáromnál még 7000 honvédből álló hadtestet 5000-re olvasztotta.

Nagy Sándor az országot jobboldalán a kokaslói cserépvetővel átellenben fekvő halmon terítette le köpenyegét s azon szunyadt reggel 4 órától 7 óráig. Ezt a halmot máig is Nagy Sándor halmának nevezik. Ekkor költötte föl egyik őrnagy segédtisztje azzal a jelentéssel, hogy a kozákok mutatkoznak az előrr vonalon.

Reggel 9 órakor Görgei futárja löpecsételt parancsot hozott Vámos-Pércsről, hogy az oroszokat Debreczennél bevárta, azt mindenáron feltartóztassa. Hír szerint azt is izenék, hogy az oroszoknak Ujvárosban csak 10.000 emberük van, pedig az egész seregük mintegy 75.000 orosz volt ott, a melynek csak a lovassága még egyszer annyi volt, mint Nagy Sándor egész serege. A tábornok esatarendben várta az oroszokat s tisztikarának sürgető kérésére, hogy vonuljanak tovább ütközet nélkül, Nagy Sándor azt mondta, hogy néhány percig fel kell az oroszokat tartania. Jobb szárnyát, Korponai csapatát, melynek egy része, csak egyenesre pántolt kaszával volt fegyverkezve s a melyben csak a 96-ik zászlóalj volt rendes gyalogság, 12 ágyuval a Nagy-erdő sarkánál levő Nyulas nevű csapadék irányában állította fel, két század honvéd pedig a Nagy-erdőben volt elrejtve. A centrumot 1500 honvéd képezte 6 ágyuval és két század huszárral, mely dombok mellett volt elrejtve, hogy az oroszok észre ne vehessék. A balszárnynon 4500 ember állt a Kötös-gáttól dél felé eső völgyben, köztük a 6-ik és 52-ik honvédzászlóalj 15 ágyuval. Ez egy moesáros lapályra támaszkodott, az előtte levő mezőséget erős csatárláncok szálták meg. A tartalékban 6 ágyu, 5 század huszár, egy lándzsás zászlóalj és két század felkelő nép állott.

A huszárelőrsők a Látókép nevű s fél-mérföldnyire fekvő csárdáig czirkáltak. Paskiewits mállás és élelmet szállító szekereit erős fedezet alatt Ujvárosban hagyva, nagy óvatossággal indult Debreczen felé, mert kémeket aranyért se kapván, azt hitte, hogy Görgei egész seregével fog megütközni. Dél-eltűt 10 órakor bukkantak a kozákok az elő-őrsön álló 4 század huszárra, de ütközet nélkül visszatakarodtak. Ezután órákig nem mutatkoztak az oroszok. Már azt hitték a honvédek, hogy ezt a napot pihenve töltik el.

Nagy Sándor meghagyta a debreczenieknek, hogy katonáinak főtt átelt hozzanak, mire csudrokkal és fazekokkal egész népvándorlás indult meg a táborhelyre. Nagy Sándor pedig elrendezvén az ágyukat, táborkarával a városba lovagolt s a Bika szállodában ebédhez ült. Még csak az ebéd elején voltak, midőn egy nyargonez tiszt rohan be s jelentette az ellenség előnyomulását, a melyet az előőrsön eldördült ágyuszó is jelzett. Az orosz előcsapatok a tengeri közül bukkantak ki. Nagy kiterjedésű harczenalukból előre lehetett látni az óriási tulerőt s tisztjei megint kérték, hogy ne fogadja el a csatát, hanem Nagy Sándor azt felelte, hogy neki a parancs szerint tartania kell magát.

Ezre esatavonaban álló seregét összébbvonva, tüzérsége nagyobb részét a balszárnnyra rendeltet a temérdek lovassággal fedezett orosz ütegek ellen oly pusztító tüzelést indított, hogy a nagy tömegben álló orosz lovasságon egész utczákat vágtak s azok hátrálni kezdtek. Különösen nagy zavar támadt az orosz táborban akkor, a midőn egy golyó Kuprianow tábornokot, a 2-ik orosz hadtest parancsnokát, czombon találva, az lebukott lováról. Ekkor újlag kérték tisztje nagy Nagy Sándort, hogy az ellenség zavarát felhasználva, vonuljon vissza de ő a tüzérség kedvező működésén fellekesülve, most már gondolni sem akart a visszavonulásra. Ez az elbizakodottság okozta aztán a hadtest felbomlását. Paskiewits a tengeriből felnyomuló friss ütegeivel az egyensúlyt helyre állította s a honvédeket előbbi állásukba visszanyomta. — A centrumot az Olga Nicola-jewna és Cesarevics nevű orosz huszár ezredek s az Ogwiopol és Wozneczensky dzsidás ezredek kezdték szorongatni. — A jobbszárnny peeg a macsi tanyák széléről hódzó oroszok elől kétségbeesett ellenállás után a bal szárny felé hátrált, Paskiewits a gyenge jobb szárnyról azt hitte, — hogy a mögött Görgei serege áll s azért volt a támadásban annyira óvatos, — különben a gyenge jobb szárnyánál az egész hadsereget felsodorhatta volna.

Délután 5 óráig folyt az egyenlőtlen harc s az oroszok még egy talpalatnyi földet se nyertek. Tüzérségünk azonban mind gyéreb-ben viszonzhatta már a tüzelést löszerkészlete fogytán volt. A Nyulas felé húzó orosz tömegekből Gillenschmid tábornok parancsnoka sága alatt most négy lovas-üteg s a herczeg Bebutow által vezényelt muzulmán cserkesz és kozák lovasság bontakozott ki. — Ez jobb szárnyunk ellen, mig két gyalogdandár a rohamkürtök zengése mellett a balszárnny ellen nyomult. Nagy Sándor huszárait rendelte elő ez óriási lovasroham felfogására, hanem ezek a tízszeres tulerőtől meghökkenve visszahátráltak. Korponai ezredes szuronnyal akarta őket ismét előreküldeni, de a visszatarhanó huszárság nem állt meg s vad futásában még a honvédeket is tapodni kezdték. — Ez volt a bomlás kezdete. A jobbszárnny tüzérsége, mely minden töltényét előtte, sebes vágatva rohant Berettyó-Márton felé, a centrum és a balszárnny fenyegetett ágyuival pedig a város a szőlőskertek között Mike-Pércs felé futott. Ezeket az ágyukat egy a magyar táborbau szolgált volt osztrák dzsidás tiszt menthette meg, mert huszáraival a Mester utca végén levő domboknál feltartóztatta a rohanó orosz lovasságot. A balszárnny a hol Nagy Sándor vezényelt, tömegbe zárkozva négy század huszártól és nyolcz ágyutól fedezve rendben hátrált Szovátnak. Itt kevés

is volt a veszteség, de annál iszonyubb volt a huszárság megfutása által fedezetlenül maradt jobbszárny sorsa, a melyet a rohanó kozákok nagyrészt letiportak és összakaszaboltak. A honvédek és huszárok a városon keresztül menekültek, folyton üzelve a kozákságtól. — A nép is futott a városból Nagy-Léta felé.

A győztes orosz lovasság dűlni, rabolni kezdett s az általuk okozott kár a későbbi becslés szerint több volt egymillió kétszáz ezer forintnál — Püspökibea csatlakoztak egymáshoz a szétugrasztott zászlóaljok. Ekkor tűnt ki a nagy veszteség. — A hétezerből alig maradtak négyezren a többi hazaszéledt, elesett, vagy elfogták. Az oroszok 3 napig senkit sem engedtek a csatatérre, de ekkor a hullákat iszonyu bűzük miatt el kellett temetniök. A mezei rendőrkapitányság a Csige és Köntöskert végében száztizenkét honvédet temetett el, de a Mike Péresig folytatott üldözés alatt több mint 800-an estek el, úgy, hogy az elesettek száma csaknem ezerre rugott. Ezenkívül 5 leszerelt ágyu és sok élelmiszer esett az oroszok kezébe a nagyszámu foglyokon kívül. A magyar tüzérség is csodákat mivelt. Az orosz források is elismerik óriási fölényüket. Herezeg Paskievits hadi jelentése is bizonyítja ezt, a mely szerint két tábornoka sebesült meg a debreczeni csatában, elesett 27 tisztje és hatszázharmincz négy közembere. Ez az egyetlen nagyobb csatája volt Magyarországon az oroszoknak s a győzelmet is csak tízszeres erejüknek s Nagy Sándor elbizakodottságának köszönheték.

S. T.

N A P I H I R E K.

Debreczen, 1899. augusztus 2.

Időjárás.

A központi meteorológia intézetnek Debreczenbe küldött távirati jelentése szerint a következő időjárás várható.

— augusztus 2. —

— Jelentékeny csapadék nélkül. —

Debreczen ünnepe.

— Saját tudósítónktól —

aug. 2.

Ünnepet ül ma Debreczen városa, fényes nagy ünnepet.

A mult dicső emlékének lelkesítő szeleme leng át a verőfényben uszó utcákon, te reken, a puszták szellője átfuval a lobogó díszbe öltözött paloták és kunyhók között, melyeknek lakói ünnepi ruhában, ünnepi érzéssel, lelkesedve ünneplik a multat, a debreczeni csata felszázados évfordulóját . . .

Szinte oda képzeljük magunkat a csata zajába. Lelkünk átszállja az ötven év kódét s halljuk az ágyu dörgést és puska ropogást halljuk a fuvó paripák szilaj száguldását, látjuk a hősi csatát, a maroknyi félistenek csatáját pokol, az erőszak ellen . . . s aztán látjuk az elvesztett csata után a szégyenben futó honvédeket . . . s halljuk a kétségbeesett tompa kiáltást. „Oda a csata! Oda a haza“ !..

Es most ötven év mulva látjuk a megdicsőülést!

Debreczen fényes ünnepe, melyet méltán állithatunk akármelyik ünnepély mellé, hangosan bizonyítja, hogy az a csatavesztés, nem szégyen, hanem dicsőség volt, nem gyalázat, hanem diadal. S bár a vaderő az óriás tömeg agyonszorította az eszme hőseit, az eszme kikelt, s megedzve a kor tüzeiben, az eszmék kohójában megtisztulva, s megértve az unokák ezretől él, s lelkesít ma ötven év után! . . .

Debreczen valóban fényes nagy ünnepet ül!

Délelőtt az egyházak, délután a polgárság ünnepel.

Az egyházak ünneplése

a r. katolikus templomban

kezdődött.

Az ünnepi díszbe öltözött oltár előtt cziprus és pálima fák között volt fölállítva egy gyász ravatal, melyen ott lengett szomorúan de dicsőségesen az a golyótépett, fonlanyokra tépett zászló, a honvédek zászlója. Az oltárképet fekete posztó borította el, melyből nagy fehér kereszt ragyogott elő.

Az ünnepi istentisztelet 8 órakor kezdődött. Megkondultak a torony ezüst hangu harangjai s oda érkezett élén hat díszruhás hajduval az ünneplők impozáns csoportja.

Ott láttuk Pongrácz Jenő kir. főügyészt, dr. Király Ferenc orsz. képviselőt, Simonffy Imre kir. tan. polgármestert, Komlóssy Arthur főjegyzőt, Veseey Imre tanácsnokot, Rázsó Gyula kir. tan. alispánt, Weszprémi Zoltán megyei főjegyzőt, Szabó Kélmán ker. és iparkamarai elnököt, Orosz László pénzügyigazgató helyettesét, Csath Zsigmond posta főnököt a kir. tábla, törvényszék, járásbírószágot bírót, a posta, dohánygyár, adóhivatal, városüzletvezetőség stb. képviselőit. A tanintézetek képviselőit az összes igazgatókat és az itt hon levő tanárokat.

A templom az előkelő ünneplő közönség zsufolásig töltötte meg. S fölzugott az orgona hangja s dr. Wolaffka Nándor fényes segédlettel tartott nagy, ünnepi misét, melynek végzetével az oltár előtt felállított ravatal elé jöven tartott egy hazafias hévtől illetett lelkesítő hatású, gyönyörű beszédet, melyvel magával ragadta a jelenvöltek szívét és esztét.

Az ünnepély 9 órára ért véget.

Ekkor megkondultak a nagytemplom bugó harangjai s a Rákóczy harang hívogató hangja mellett átvozt a menet, melyhez a katolikus papság is csatlakozott élén dr. Wolaffka Nándorral

a nagytemplomba,

melyet ekkorára már szorongásig töltött a nép úgy hogy a küldöttség tagjai is alig fértek be.

A szószék alatti helyen ott várt már a ref. lelkészi kar: Kiss Albert, Némethy Lajos, Mitrovics Gyula a segédlelkészek és az ünnepi szónok Dicsőfi József.

Majd fölzengett a chóruson a dalegylet éneke „Nyugosznak ők a hősiak . . .“ A nagy precizitással előadott ének után felzugott a templom óriási orgonája is, sok ezer hang zengte el a 37 dicséret 3 versét.

Az ének elhangzása után megjelent a szószéken Dicsőfi József lelkész s rövid előlma után mondott egy magasan szárnyaló gondolat gazdag, gyönyörű imát, melyben a multak szenvedése, a jövő reménye, a jelen dicsősége ragyogó képekben megtestesítve váltakozva követék egymást.

A nagy, igaz hatást tett imádság után a dalegylet a „Szózat“-ot énekelte el, melyet felállva hallgatott a közönség.

Azután az orgona hangjai mellett felzengett a záró ének: „Te benned biztunk eleitől fogva!“ S szárnyalt repesve a Mindenható trónja elé, hálát rebegve, segítséget esdve.

Az ének után eloszlott a közönség, hogy az egyház ünnepe által keltett szent érzelmek gyűlön össze a délutáni fényes ünnepélyre, melyről lapunk holnapi számában hozunk tudósítást.

— **Személyi hír.** Klobucsár Viktor lovassági felügyelő tegnap este a gyorsvonattal városunkon keresztül Nyiregyházára utazott a lovasság megsejtelésére. Klobucsár holnap városunkba érkezik.

— **A tanács végzése ellen.** A mint értesülünk, a tanács ama végzése ellen, mely szerint a város tulajdonát képező épületek javítását a Horváth és Biczó építő cégre

bizta, az olcsóbb ajánlatot tevő s még is mellőzött pályázók megfélebezték a belügyminiszterhez, mert szerintük a házipénztár három év alatt csak 6200 forintot fizet felül ezekre a munkálatokra. A tanácsi végzés egyébiránt utasította a Horváth és Biczó építő céget, hogy azonnal fogjanak hozzá az iskolák reperálásához. A felebezés egy kicsit kétségessé teszi e határozat foganatosítását, de figyelemmel kísérik a mikénti végrehajtást. (Beküldte egy iparos.)

— **A város locsolása.** A juniusi városi közgyűlés 3000 forintot szavazott meg az utczák nyári locsolására. A belügyminiszterhez fölterjesztett határozat ma jóváhagyva visszaérkezett. Hála Istennek! Csak legalább vennék már komolyan ezt a dolgot, mert igazán elkeserítő az a hátra maradottság, a melyet Debreczen a közlocsolás terén produkál. Vagy por és hőmentes valamennyi tanácsnok, vagy a Debreczenben nagyon is lábra kapott anyagi zavar volt oka az eddigi késlekedésnek. Most legalább remélhetjük, hogy szeptember végén megjelennek az első locsoló kocik. Páris aszfaltja is megkapja a maga felfrissítését, ha jön a meleg, poros időszak. A párisi öntöző szervezet a következőkben állítható össze: Működik naponkint 366 lovakkal vont hordóalaku öntözőkocsi, 333 öntözőkocsi vasból, 33 fából és 121 kézi öntöző kocsi. Ezek a kocik és még több vízvezeteki vizsugár naponként tíz millió 502,000 négyzet méter területet öntöznek be. Ez az öntözés a városnak évenként négy százezer frankba kerül. Debreczen öntözése a jó istenre és a helybeli főmérnökre van bízva. Ugyan, hogy nem tudnak kiegyezni.

— **A bucsuzó földmives iskola.** Kerpely Kálmán a gazdasági tanintézet új igazgatója átiratot intézett Debreczen polgármesteréhez. Az átiratban, az van hogy a földmivesiskola f. hó 11 és 12 én vizsgázik utoljára a Debreczenben, hát menjen el a nemes tanács erre a bucsu vizsgára. — Aztán meg 12 én bucsu ünnepély is lesz, melyre szeretné az igazgató, a debreczeni nagy közönséget is megnyerni. Jogos ez óhaj és szép kötelesség annak teljesítése. Vizgabiztosul Magyar Kázmér földmives iskolai tanfelügyelő van ki küldve Vegyen bucsut a közönség e tanintézettől mielőtt Karczagra költözne!?

— **A segesvári zászló affér.** Ezzel a czim-mel úgy látszik az egész országot sürgöny tudósítások járták be, mely arról szól, hogy a budapesti függetlenségi és 48-as polgári kör küldöttségének felsőbb parancsra csak begöngyöltetett zászlóval lehetett résztvenni a segesvári, illetve feléregyházi ünnepségeken. Az egész ügy nem egyéb a tapintatlanságok lázolatánál. Legnagyobb tapintatlanság pedig az ily értelmű sürgönyöknek szétküldözgetése. A ki személyesen jelen volt ez alkalomból Segesváron, az láthatta, hogy az itteni szászok, ha nem is lelkesülten, mert ez különben sem sajátja e hideg fajnak, de mindenesetre előzőkenyen fogadták az oda-seregülő magyarságot s magát a várost sok nemzeti színű zászló díszítette. Tény az, hogy alispáni, vagy főispáni, szóval valamelyes rendelet folytán a nevezett deputáció csak begöngyölve vihette ki zászlóját a csatatérre. E rendelet tapintatlanság volt, mert biz azt a zászlót a szászoktól akár hogy lengethette volna a szél, mert azok sokkal udvariasabb emberek voltak semhogy a Kossuth arcképének látásán — ez volt a zászlón — felháborodtak volna. De ha már ez a tapintatlanság megtörtént, nem volt szükség a másakra. Hogy azon az óriási díszben, hol félezer ember vett részt, magyarok szászok egyaránt, felálljon a neheztelő küldöttség

vezére s általános kínos hangulat közepette adjon kifejezést felháborodásának a rajtok elkövetett sérelemért. E szónoklat felett is hamar napirendre tért mindenki, a vége felé már nem is hallgattak reá s nyugodtan folytatta az evést mindenki ott, ahol elhagyta. Nem éljenzett senki, nem tiltakozott senki. Azóta talán el is felejtődött volna az egész dolog, ha most meg már sürgönyökkel nem okvetetlenkednének, melyek arról a botrányról adnak hírt. Nem volt ott semmi botrány, a mit a Debreczeni Eilenör főszerkesztője nagyon jól tudhat, mivel személyesen jelen volt s épen ezért nagyon csodálkozunk, hogy lapjában helyet ad az ilyes híreszteléseknek.

— **Eljegyzés.** Bakos Kálmán főiskolai pénztárosi ellenőr tegnap este váltott jegyet Vass Irén kisasszonynyal, Vass Cyula kataszteri becselőbiztos és segédtitkár kedves és szép leányával. Kísérje az ég minden áldása az igaz szeretetből kötött frigyét!

— **A király őszi programja.** A király a csehországi hadgyakorlatokról való visszatérése után Bécsben résztvesz az Erzsébet királyné emlékére tartandó gyászistentiszteleten. — Bécsből ő felsége a karintiai hadgyakorlatokra, onnan pedig két napra M e r á b a megy. Ősszel a király S e h ö n b r u n n ban szándékozik lakni. — A bécsi Hofburgban most tatarozzák a felséges ur valamennyi lakosztályát, ami több hétig eltartani. Ez alkalommal a fogadótermet és a mellette levő ugynevezett István lakosztályt is renoválják.

Törvényhatóságok kötelező iparpártolása. A kereskedelemügyi miniszter álláspontját az iparpártolás kérdésében jellemzi az a válasz, amelyet ma küldött az Országos Iparegyesületnek egy hozzá intézett felterjesztésére. Ebben a leiratban a miniszter arról értesíti az egyesületet, hogy a belügyminiszterrel tárgyalást folytat oly irányban, hogy a hazai törvényhatóságok összes ipari szükségleteik beszerzésénél és ipari munkáik kiadásánál a versenyképes hazai ipar termékeit előnyben részesítsék s ez irányban kötelező határozatot hozzanak. Ha ezek a tárgyalások sikerre vezetnek, ami nagyon óhajtható, ezzel a magyar ipar boldogulásának egy lényeges feltétele valószínűleg meg.

— **A megkerült debreczeni polgár.** Nem volt kenyerök. Éhezett a kis család s a család apa nagy utra kelt szerencsét vagyis munkát keresni. Felment a fővárosba. Sokáig nem adott hírt magáról, az asszony kerestette de nem találta meg. R á t ó c z y Pálnak hívták az illetőt s mi is megemlítettük, hogy a rendőrség is beleavatkozott a dologba. Köröztek országosan, de nem találták meg. A debreczeniek kezdtek rebesgetni egy második Szentgyörgyi esetről, aztán napi rendre tértek a dolog felett. Tegnap hazajött R á t ó c z y Erdélyből vetődött heza, talán még kenyeret is hozott magával.

— **A magyarosodás érdekében.** A kormány igen helyesen, messze kiható intézkedéseket szándékozik tenni a magyarosodás érdekében. Elhatározta, hogy az 1900. évtől kezdve a kereskedők és iparosok, egy szóval bármiféle czimtábia felirata csak magyar lehet, — csak magyar szövegű úrlapok bocsáthatnak forgalomba s csak azok az iparosok, melyek az állam nyelvén vezettek. Ez az intézkedés ki fog terjedni, úgy a fővárosra, mint az ország egyéb városaira és községeire is.

— **A debreczeni vadember.** A télen hoztak a helybeli lapok a debreczeni vadember első híret. Ott él ez az elzüllött, elvadult ember a Csapó uteza végén a volt sintértelep

közeliében. Annak, hogy most ismét a lapokba kerül az az oka, hogy ujabban a vadember a k u t y a h u s evésre adta magát. A Csapó-uteza kutyáit elfogdossa és azokat eszi meg, okozván kunyhója körül ezzel olyan kiálhatatlan, döglés büzt, mely a Csapó-uteza közegészségi viszonyaira, aligha van üdvös befolyással. Fölbivjuk tehát a rendőrség figyelmét az elvadult emberre, illetve annak panaszlott nyenezkedésére. A Csapó uteza közegészségi viszonyok a külvároson így sem a legfényesebbek, hát ha még ilyen módon fertőztetik meg a levegőt.

— **Vasuti baleset.** A Budapestről érkező személy vonat tegnap délután fél óra késéssel robogott be az állomásra. A késés oka egy kis vasuti baleset volt. Ugyanis a K a b a és S z o b o s z l ó közötti pályatesten a szoboszlói kis erdőnél a vonat felé egy kis gyerek került, a vonatvezető hirtelen ellengőzt adott a gépnek : a vonat megállt ugyan, de e közben az utolsó három kocsi elszakadt a többi től. Az elszakadt kocsikat úgy kellett egyenként összekapcsolni a többivel. Ez okozta a félórás késést. Az utasoknak az ijedségen kívül egyéb bajuk nem történt.

— **Meggyógyult öngyilkos jelölt.** A múlt héten adtunk hírt K e m e c s e i Eszter cseléd leány öngyilkossági kísérletéről, ki zsirosszódával akarta magát kivégezni. A leányt tegnap gyógyultán bocsátották el a kórházból.

— **A megkerült tanoncz.** Szikszay József nagyon megunta az asztalos mesterséget s mintegy két hete megszökött gazdájától. Azóta csavargott, de a rendőrség tegnap elcsipte a reményteljes csemetét, ki visszakerül megint a gyalupad mellé.

— **Merénylet a Hentzi szobor ellen.** A hadapródiskolában elhelyezett Hentzi-szobor ellen, a mint a térparancsnokság átírata jelezte — merényletet követtek el. A hadapródiskola parancsnoksága megütödvé vette ez átíratot, mert hiszen a felállított szobornak semmi baja sincs s a merénylet híre puszkalövés által szar mazott dőrejtől kapott lábra, melyet valaki a szobor körül süttött el.

— **Tűzoltók kedvezményes utazása.** Hege-düs Sándor kereskedelmi miniszter megengedte, hogy a magyar országos tűzoltó szövetségnek augusztus 12-16. napjain Brassóban megtarlandó XIV. országos nagygyűlésre, illetve versenyeire utazó tagjai, úgy az oda, mint a visszautazásnál a m. kir. államvasutakon és az általuk kezelt h. é. vasutak vonalain a II. osztályban III. osztályu egész jeggyel és a III. osztályban III. osztályu féljeggyel utazhassanak. Hasonló kedvezményt adnak a többi hazai vasutak igazgatóságai is.

— **A Krivány-vizsgálatot befejezték.** Nyíró Géza vizsgálóbíró befejezte az összes tanúk kihallgatását. Az eredményből bizonyos, hogy bár Krivány nem nevezett meg egyetlen bűntársát sem, a sikkasztást egyedül nem követhette el, A vizsgálat eredményéről még egy fontos gyanu maradt föl és pedig az elsikkasztott pénz hollétére nézve. Krivány ugyanis azon kérdésekre, hogy a pénz hová lett, vagy nem válaszolt, vagy homályos feleletet adott. Lehetséges tehát, hogy a pénzt rejtegeti valaki, a mi még kiderülhet. Az ügy most már úgy áll hogy bármelyik perczben megcsinálhatják a vádindítványt és megkezdhetik a végtárgyalást de azzal egyidőre várni kell, mert a könyvek

átvizsgálásával megbizott miniszteri számvevő még nem készült el munkájával. A törvényszék, hogy a végtárgyalást siettesse, — felírt Széll Kálmán belügyminiszterhez, hogy küldjön még két számvizsgálót a vizsgálat gyors befejezésére. Valószínű, hogy a végtárgyalást még ez év folyamán, novemberben, vagy decemberben tartják meg az új igazságügyi palotában.

— **A golyóvillám.** Van a villámnak egy sajátos és nagyon ritkán jelentkező formája, a golyóvillám. Ez a milyen szokatlan, olyan különös jelenségeket idéz elő. Flammation Camille ezikkert írt egy párisi folyóiratban erről a villámról, s több figyelemre méltó esetet mond el, amelyet összegyűjtögetett. Így egy mersellei tanár elbeszélése nyomán mondja el a következőket: A golyóvillám megjelent a szobában és közeledett egy fiatal leánykához, aki az asztal mellett ült, de lába nem érte a földet. A világító golyó elhaladt a leány mellett, a kandallóba hatolt és a kéményen át iszonyu dörrenéssel a szabadba ért. Ramainsben egy Finot nevű vendéglős házának ajtaját előt állt, a mikor a villám bedobta a szobába. Sokáig feküdt eszméletlenül és mikor magához tért, egy ideig nem tudta megkülönböztetni a szobában levő tárgyakat. De a legkülönösebb a dologban, hogy Finot, aki reumája miatt előbb csak botra támaszkodva járhatott, a menykőcsapás után bajából teljesen kigyógyult. Ilyen csudát különben már többször idézett elő a villám. Courcellesben három nő ült egy varrógép körül, mikor a villám lecsapott. A legidősebb nőt megölte a villám, a többi kettőről csak a ruhát tépte le, de máskülönből semmi bajuk sem történt. A villám szeszély dolgában a leg sajátosabb. Az ember kezében tart egy poharat, azt kiüti a kezéből, a nélkül, hogy baja lenne az embernek. A tragikus végű esetek sokkal gyakoribbak. Csak nemrég történt Berlin közelében ilyen katasztrófa. 1894. júniusban négy heiltz-lemangiti lakos menekült a vihar elől. Három egy jegenyefa alatt, egy pedig fűzfa alatt kerestett menedéket. Egy pillanattal később a fűzfába becsapott a villám. Ruhájából nagy láng esopot ki, mire társai rakiáltottak:

— De hiszen égsz! Hát nem látod, hogy égsz!

A szerencsétlen mozdulatlanul állt a helyén. Halott volt. Everdonban, Angliában tíz arató menekült egy lugasba. A villám négyet megölt, de ezek mintegy megkövülten maradtak, úgy, hogy az első pillanatban nem is látszott, hogy halottak. Az egyik a térdén tartotta a kutyáját és egyik kezével kenyeret nyújtott neki. Frauxaulban egy fiatal embert ért a villám és megolvastotta mellényén lógó aranyláncját. 1894 ben egy sátlócsák zsebéből kirántotta az óráját. Olyan jól kiütötte, hogy nem is lehetett megtalálni.

— **Nincs távolság.** A föld másik felén megnyomnak egy gombot s a föld innenső felén abban a pillanatban egy zászló tűnik az emberiség elé. Ime az eset. Néhány amerikai uriembernek igen elmés ötlete támadt s annak megvalósítására már meg is tették a szükséges intézkedéseket. A jövő évi világiállítás alkalmából, a mikor az egész világból Párisba tódulnak az idegenek, az amerikai nemzeti ünnep napján az Eiffel-torony tetejére ki akarják tűzni az amerikai lobogót. Az eleve meghatározott órában az Egyesült-Államok elnöke a washingtoni Fehérházban megnyom egy villamos gombot és a tenger alatti kábelén átfutó villamos áram, mely az Eiffel-torony tetején elhelyezett gépet mozgásba hozza, felvonja a torony legmagasabb tetejére, Páris fölé, az amerikai lobogót.

— **Találtatott.** Egy drb. vizsla nőstény, fehér fekete tarka hátú, lába fehéres, füle fekete sárga foltos. Tulajdonosa átveheti a Sesta kert II. járás csösznél.

+ **Látható fanövés.** Eddig legfőbb né-mely erős képzeletű, hangulatfestő novella-író beszélt a fű növéséről. A ki akarta, elhitte, hogy a fű növését látni lehet, némelyik rossz indulatú olvasó mosolygott a bolondos írón, a ki ilyet állít. A tollal dolgozó írónál sokkal nagyobb lesz a sikere a fényírónak (fotografusnak). A washingtoni földművelés államtitkárság mezőgazdasági osztályában ugyanis most rendkívül érdekes kísérletekkel foglalkoznak. Egy fa növésének a fotografiáját akarják előállítani. Egy automata készülék óráról órára (még éjjel is, villamfény mellett) lefotografál egy kis tölgyfacsomót. Ha készek lesznek a roppant tömegű főlvelelkekkel, akkor a facskának növését kinematográf útján néhány perc alatt, természetesen nagyon gyorsított tempóban be fogják mutatni. — Amerikai tudósok rendkívül sokat várnak ezektől a kísérletek-től, mert ha sikerülnek, akkor kinematográf uján egy-egy növénybetegségnek a lefolyását, amely a valóságban talán hetekig tart, pár perc, vagy negyedóra alatt bemutatják, elejétől végig.

Nyolcz napig ült.

— Jelenet a rendőrség előtt. —

A Rosenblühné meg a Grünzensteinné örökös hadilábon állottak egymással, mint illik az efféle vetélytársakhoz, kik egyforma módszer útján igyekeznek a megélhetéshez szükségeset rekvizitumokat megszerezni.

Mind a kettő kofa s hízott libákkal kereskedik mely körülmény érthetővé teszi, hogy a két jámbor asszonyszemély éppen nem sziveli egymást s nem igen tartja lelkiismeretben vágó dolognak borsot törni a másik orra alá.

Szóval kitört a liba-konkurrenzia. Rosenblühné Grünzensteinnét ócsárolta, ez meg viszonzásul Rosenblühné iparkodott belemártogatni a gyanúsítgatások kátyujába.

Hanem azért — tudja a macska mi okból — jobban szolgált a geséft Rosenblühnének, a mi nem csekély mértékben bosszantotta Grünzensteinnét s felfortyant mérgeben pokoli gondolat öltött elméjébe, melynek ügyes végrehajtásával egy álló hétre lehetlenné tette Rosenblühné kofáskodását.

A becsapott asszony ma siralmas jajveszékeléssel állított be a rendőrséghez.

— Nagyságos kapitány ur! Én ültem nyolcz napot! — fogott a szóba.

A kapitány nézett reá előbb, hogy tálán eszelőssel van dolga, de az csak tovább ismételtette a mondókáját.

— Hát hol ült? Itt, vagy a fogházban?

— Dehogy! . . . Soha semmi falamiám nem ült ott! Én is vagyok egy tisztességes kofaasszony!

— Hol a pokolba ült hát?

— Otthon, nagyságos kapetány ör!

— Otthon? . . . Derék dolog, ha valaki ebben a rekkenő melegben ráér otthon ülni nyolcz napot!

— Dehogy érte! Az van épen nekem a baj, hogy ültem otthon és semmit se árultam egy hélig!

— Hát mi a manónak ült?

— Nü, ez is van furcsa! Hát muszájból ültem, mert Grünzensteinné azt mondotta nekemnek, hogy az enyim testvérje, ki Pécskán lakik, meghotta magát. Hát én mindjárt leültem s nyolcz napig fel se álltam a gyékényről. Mikor a nyolcz napig leültem, elmenthem Pécskára megnézni a testvérem árváit, hát csak gondolja kapetány oreság mit látok!

— Mit, no?

— Hát enyém testvére, kiért én ültem nyolcz napot gyászolásba, ott járkálja magának az udvarba és kutyabaj se nincs megvan neki!

— Hehe! Hát aztán mit akar?

— A Grünzensteinnét be akarok adni törvénybe, mert ű csinált nekem nyolcz napi ülés és én egy hélig egy honczfot krajczárt sem árulhattam.

— Hát mit követelne rajta?

— Fizesse nekem husz flóres a nyolcz napi ülésért, mert én annyi idő alatt sok libákat eladtam volna!

Grünzensteinné tagadta a terhére rótt cselekményt, azt állítván, hogy ő is másoktól hallotta a Rosenblühné testvére szomorú halálát.

A nyolcz napig veszteglő asszony siralmas panasza tehát, mint tárgyalásra alkalmatlan, félretétetett.

A napsugár betűzött a rendőrségi szoba ablakán s mosolyogva simitgatta végig a becsapott Rosenblühné haragos ábrázatát.

CSARNOK.

A merev szemű nő.

— Elbeszélés. —

(Folyt. és vége.)

És tépte kétségbeesésében gondosan bodrozott haját s kérdezte magában, vajjon nem egyikét éli-e át ama fantasztikus történeteknek, melyeket gyermek korában hallott, melyekben a jó vagy rossz szellemek megtestesülve eljöttek megjutalmazni vagy megbüntetni az embereket elkövetett tetteikért.

És kérdezve magát, bevallotta, hogy számtalanszor engedett a foglalkozásával járó kísértéseknek, udvarolgotott szép nőklenséinek, sőt sokszor szenvedélyes csókokat is lehelt oda nyújtott homlokaikra. — Nem a házastársi hűség valamely bosszúálló démonával van-e most dolga, a ki bűnhődésül a megszegett eskükért, most kényszeríti őt, hogy fésülgesse a hidegbőrű nőt?

Ez a gondolat dühvel töltötte el, főleg mikor a neje kérdezte szótlanúsága, busongása okát, de félt megvallani a fantasztikus történetet a melyben pár nap óta szerepel, pedig úgy hitte, hogy nem lenne annyira fájdalmas rá nézve, ha beavathatna valakit titkába.

Mindazáltal a délután folyamán a szép tavaszi napon, mely odanevetett a boltja elébe, vigan játszadozva a békateknős fésűkkel és az álhajakkal, melyeket bearanyozott némi csendet érzett Gusztáv a lelkébe szállni. És megint csak dudolgotni kezdett, mint anakelölte, — mikor egy urnő lépett a boltjába.

— Szeretném felfodroztatni a hajamat.

A hajművész meghajtotta magát. De a mint a nő helyet foglalt és hosszú fekete haját kibontotta, Gusztáv érezte hogy hirtelen rosszullet szállja meg. Talán ő volna az, a ki nem érve be az esti kinszenvedéssel, most eljön nappal is gyötörni őt?

— Hogyan fésüljem nagysádat? — koczkáztatta meg mindamellelt.

— Estélyre.

Kellemetlen hideg borzongatta végig a hátát.

Estélyre . . . mint a másik! . . .

De a vágy, hogy huszont sount keresen, elfojtotta rémületét s minden remegése daczára elkezdte bontani a haját.

Hirtelen a mint éppen sikerült neki meggyőzni magát róla, hogy ez a nő bizonyosan ott lakik a közelében és hogy nem áll semmi összeköttetésben a zsákutca különös lényével, a nő egész természetesen megjegyezte:

— Különös dolog, néhány nap óta foly-

vást hideg a homlokom, olyan hideg, hogy aggódni kezdek miatta.

A borbély egy hirtelen ugrással a boltja háttérében termelt, az arcza viaszszárga volt, fogai vaczogtak. A hölgy, hátra fordulva, meglepetten kérdezte:

— Nos, mi lelte önt?

A borbély pillanatra csendet igyekezett parancsolni didergő tagjainak, de gyávasága nem engedte, hogy közeledjék többé ehhez a nőhöz, ki most már nem engedett neki nyugtot, ezt hebegte tehát:

— Bocsánat, én beteg vagyok.

— Milyen kellemetlen . . . Hozza rendbe legalább a hajfürteimet.

— Nem, nem; éppen a nagysád bajának érintése tesz beteggé.

A nő ránézett, aztán hirtelen, a nélkül hogy időt venne magának legalább a kalapját feltenni, elmenekült. Nagy Isten, minő veszély fenyegette; ez a fodrász örült.

Igen, kétségtelen, ennek a nőnek a mekülése kellemetlen mende-mondákra adhat alkalmat és sokkal komolyabb figyelmeztetés, semhogy le ne vonja a következtetéseket belőle. Ezután, nagyobb biztosság okáért, nem megy többé a hallgatag nőt fésülni s nem gondolván többé gyermekkorra fantasztikus meséire, — visszanyeri lelke nyugalmát.

De minden komoly elhatározása daczára, a mint a nap aláhanyatlott, elméje elborult s a mint a város egészen árnyékába merült, saját magát is ijesztő feketében látta függetlenségi eltökéléséből nem maradt semmi, mint mély aggodalom a bosszúálló démon jövelele miatt, a melynek, mint érezte nem bír ellenállni. Azért is, a mint a spanyol megjelent s egyszerű intéssel hívta őt, egyetlen tagadó szó nélkül, lehorgasztott fővel követte.

Mint minden este, ott ült a fiatal nő a különös butorzatú szobában. Az ő érzéketlen mozdulatlanóságában, élettelen nagy szemét a semmiségbe meresztve. Ezer gyötrelmek közt, annyira félt a fagyos bőrt érinteni végezte a dolgát, míg a férj ledarálta a nap eseményeit. Kérdéseket téve, a melyekre legott ő maga adta meg a feleleteket.

A mint a frizurának vége volt, mint rendesen, Gusztáv ötven frankot kapott, — megtoldva azzal a fenyegetéssel, hogy megölik, ha elárulja a titkot, mire elmenekült.

Még inkább elsomorodva, mint a megelőző látogatások után, mielőtt hazatért volna járkálni akart a borbély egy kissé, remélve, hogy egy séta az üde esteli légen lecsillapítja a lázát.

Félőrai czéltalan boljongás után a néptelen utcákon, melyek éjjel magas hallgatag házak által szegélyezve, még szűkebbek nek látszottak, csaknem egészen lecsendesülve tért haza, mikor a boltba érve, hol a városnegyed összes fejei hagytak egy kis hatást, rémült ordítást hallatott.

Egy karosszéken, hátat fordítva neki, várta őt a végzetes nő, mozdulatlanul és egyenesen.

Kiáltására hátrafordította a fejét. Ekkor felismerte a nejét, a kit minden este meg szokott fésülni. De elragadtatva, dühében reszketve, nem tudván többé magán uralkodni, rá vetette magát.

— Ah nyomorult, te tréfát üzöl velem, kezet fogsz azzal a másikkal, hogy örültél tégy!

Valóságos csata fejlődött ki, melynek csak egy késői vendég belépése szakított véget.

De az asszony nem adta meg magát. Egész felháborodva urának és férjének brutalitásán, futott egyenesen a rendőrségre panaszt tenni.

Kis idő múlva megidézve, hogy magaviseletét megmagyarázza, Gusztáv ur elbeszélte a furcsa történetet s kérve kérte a rendőrkapitányt, hogy jöjjön segítségére. Ez, bár sok különös dolgot látott már életében, egy fogalmazó kíséretében kíváncsiságból a spanyolhoz ment.

Elég hosszú várakozás után a lakosztály bejárata előtt, arra a fenyegetésre, hogy

betörök az ajtót, az ismeretlen bebocsátotta őket.

— Én a rendőrkapitány vagyok.

— Ah! már! — sohajtott fel az ismeretlen, nagyon szomorúan.

Es tudván a látogatás okát, minden további ellenállás nélkül bevezette a rendőrköt a meredt szemű nő szobájába.

Es ott könyes szemekkel megmagyarázta a rendőrkapitánynak, hogy korán nősült, Braziliából jött és itt kedves nejét pár hónap múlva megtámadta a zordonabb éghajlat úgy, hogy minden ápolás daczára befejezte romboló művét a betegség: egy ködös szürke téli napon a kedves lény elhunyt, kérve őt, ne hagyja ebben a hideg francia földben s vigye vissza gyermekkorára napos hazájába.

Ekkor őrrült fájdalmában, egyrészt, hogy neje végakarátának engedelmeskedjék, másrészt, hogy el ne veszítse őt végképpen, behalzsamozta kedves halottját, még pedig olyan titkos szerrel, mely lehetővé tette, hogy a test megtartsa az életben birt egész ruganyosságát.

Es zokogások közt, melyek torkát elfolytatták arra a gondolatra, hogy megfosztják őt hön szeretett életpárjától folytatta:

— Mert az a legszomorúbb és legféltalmasabb az előtünk kedves lény elhunytában, hogy anyagi mivolta eltűnik, hogy üresen látjuk a széket, a melyben ülni szeretett s a ruhát, a melyet viselt, összeesve lógni alá a fogasról.

Nos, én csökkentem fájdalmamat, a midőn behalzsamoztam hön szeretett nőmet és ha mindjárt érzéketlen volt is, ha nem beszélt és nem mozdult, legalább is itt volt, betöltve személyével a kis lakást, melyben olyan hön szeretttük egymást. Mellette életem, beszéltem neki s előmozdítottam az élet benyomását azzal is, hogy minden este megfésültem, mint a hogy szokása volt, mikor még a lelke nem szállt el, s voltak pillanatok, uram, a mikor feleltem, hogy szegény nőm meghalt, miután még mindig ott volt.

Es Gusztáv a szegény férj magyarázatait hallván, őszintén megbánta ostoba gyavaságát.

Es mégis, bár ez a történet nagyon régi, még ma is félelem fogja el, ha este felsülni hívják.

v. s.

Közgazdaság.

A meggyuladt széna.

Az, hogy künn a réten a lekaszált és boglyába hordott széna önmagától, a belsejében meggyuladjon, az bárki által is és igen gyakran észlelt jelenség.

Ugy aratás után, mikor a széna, boglyákba rakva kint hever a mezőn, gyakran megtörténik, hogy a széna magától meggyulad. Hogy ez miképpen lehetséges, annak magyarázatát egy német tudós adta nemrég.

Szerinte a széna önmagától való meggyuladásának az oka és magyarázata a következő:

A lekaszált, de még meg nem száradt füsejtjei nagyrészt még élnek, életműködésük pedig melegfejlesztéssel jár. A szénaboglya belsejében tehát meglehetősen meleg van. Ennek a melegnek hatása alatt kezdik meg az ugynevezett széna-bacillusok erjesztő működésüket. A széna erjedésbe jön s az erjedés megint csak melegfejlesztéssel jár. Erjedés közben azért a szénaboglyában a hőmérsék hatvan Celsius-fokot is kitesz.

Tudni való dolog, hogy a növények lélegzése abból áll, hogy a levegőből kiválasztott alkatrészt (az u. n. oxigént) szivják fel a sejtek, melyekben az szénsavvá változik át s mint ilyen jut ki a sejtekből a levegőbe.

A nagy melegben a szénaszálak oxigén felvétele és szénsav kiadása emelkedik, ez pedig még magasabbra emeli a temperaturát,

ugy hogy hetven fokos lesz a meleg. Ennél a hőmérséknel az erjesztő bacillusok tönkremennek s az erjedés megszűnik, a hőmérsék azonban vegyi alapon, oksidáció folytán még mindig magasabb lesz, míg végre a túlhevült szálak elszenesednek.

Az elszenesedett szálak olyan energiával képesek lekötni az oxigént, hogy kellő levegőmennyiség jelenlétében lánggra lobbannak. Így gyulad meg a széna önmagától. Kísérletből bebizonyult, hogy ilyen szenesedő boglyában 300 fokos meleg is képződhetik, anélkül, hogy kívülről észre lehetne venni, hogy milyen óriási a hőség a boglya belsejében.

A széna ugyanis rossz melegvezető, a külső rétegek ennélfogva nem melegednek föl s nem árulják el a belső rétegekben uralkodó hőséget. A széna, daczára a magas hőfoknak, mely a boglya belsejében uralkodik, a legtöbb esetben csak elszenesedik, de lángra nem gyul, mert hiányzik neki a szükséges oxigén, mely a tüzet élessze. Csak akkor vet lobot, ha sok levegő s így elegendő oxigén férközik a belsejébe.

Oxigén hiányában a megindult öngyuladási processzus is megszűnik s a szénatömeg lassan lehül, a mikor pedig már teljesen kihült, többé már meg nem gyuladhat.

A széna önmagától való meggyuladásának a megakadályozására sokféle eljárás közül a legjobbnak bizonyult a só hintése a széna közé. A só egyfelől vizet von el a szénától, másfelől gátolja az erjesztőgombák fejlődését s így az erjedési processzus megindulását és az ennek nyomában járó meleg fejlődést.

Budapesti gabonatözsde.

— Weisz József budapesti terménybizományi cég jelentése.—

Debreczen, aug. 2.

Készáru 5 magasabb.

Okt. buza	853-54.
Okt. rozs	883-84.
Okt. buza	—
Októberi zab	550.-52
Uj tengeri 1899	4.80-82.
Majusi tengeri	—
aug.—sept' tengeri	—

Állatvásár.

Kőbányai sertésplac. Aug. 2. Magyar elsőrendű: Óreg nehéz (páronkint 400 kigron felüli 40-40 fél kr. Közép (páronkint 300-340 klg. sulykilogrammon felül sulyban)

42½-43 krig. Fiatal közép (páronkint 251-320 klg) 43½-44 krig. Fiatal könnyű (páronkint 250 krig terjedő sulyban 44-45 kr. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kg. felüli sulyban) 44-44 fél krajczárig, közép (páronkint 240-260 kilogramm sulyban) 43½-44 krajczárig. Könnyű (páronkint 240 kilogr.-ig terjedő sulyban) 44-45 krajczárig.

Sertéslétszám: 1899. évi aug. 1. napján volt készlet 45419 drb, 1899. jul. 31. napján felhajtott 528 darab. 1899. július 30. napjára maradt készletben 45251 darab. — A sertésüzlet irányzata kissé kellemesebb.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petroleum-rakodónál levő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árja yzése július 4-én. Készlet 851 drb, érkezett 546 drb, összes felhajtás 1397 drb, elszállított budapesti fogyasztásra 787 darab, eladatlanul visszamaradt 610 darab. — Napi árak: 120-180 klg. sulyban 42-44 krig. Óreg nehéz 39-43½ krig. Malacok 38 krajczárig. — A vásár hangulata élénk volt.

I. Készáruüzlet.

Tengeri ártartó. Az állomási kínálat még mindig gyenge. Helyben wagonba rakva 4.67 ½ frtot, Kisujszaláson 4.62½ forintot fizettek

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 850 mm. 80 k. 9 frt. 97 és fél krajczáron, Felső tiszai, 750 mm. 97 k. 9 forint 75 krajczáron, 100 mm. 79 k. 9 forint 70 krajczáron, 100 mm. 79 k. 9 forint 70 krajczáron, 100 mm. 79 k. 9 forint 55 krajczáron, 100 mm. 77.5 k. 6 forint 55 krajczáron, 775 k. 9 forint 55 krajczáron, 100 mm. 78 k. 2 forint 70 krajczáron, 100 mm. 77.5 k. 9 frt. 60 krajczáron, 100 mm. 77 k. 9 forint 40 krajczáron, felső tiszai, mind három hónapra.

Bázában ma is kevés vételkedv mutatkozott, míg a kínálat valamivel sürgősebb volt. Az árak ennek folytán 10 krral olcsóbbodtak

Rozs lanyha volt. Helyben és helybeli paritáson 7 frton. Kecskeméten 6. 70 frton köttetett.

Fehérmegyevidéki: 350 mm. 76.2 kr 9 forint 57 és fél krajczáron, kalocsai, három hónapra.

Pestmegyevidéki: 100 mm. 80 k. forint 9 70 krajczáron, 100 mm. 77.5 k. 9 forint 60 krajczáron, 100 mm. 77 k. 9 frt. 50 krajczáron 250 mm. 76 k. 9 forint 45 krajczáron, mind három hónapra.

Uj üzlet.

A ki olcsón akar jó árut vásárolni, az jöjjön a Bika szálloda épületében levő főtéri üzletembe.

Van szerencsém, a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a főtéren a Bika szálloda épületében egy új üzletet nyitottam.

Folyton raktáron tartok kitünő minőségű valódi rumburgi, szepességi, hollandi, kreász és sifon vásznakot, valamint kanavászokat. Bécsi és szepességi fehér és szines aszuros és a nélküli asztalnép műeket, törülközőket, parnahuzatokat és damask grátlikat.

Legjobb minőségű és feltűnő olc ó árak mellett férfi, női és gyermek

czipók és eszímák nagy választékban.

Kitünő minőségű férfi és női ingek, gallérok, kézelők, nyakendők, zseokendők, harisnyák és kötött áruk.

Alkalmi vétel mindennemű szőnyegeken és valódi gypaju ágysteritőkben.

Egyben ajánlom a n. é. hölgyközönség szives figyelmébe saját gyártmányu mérték szerint készülő füzőimet (mieder.) valamint ezeknek javítását.

Kiváló tisztelettel

Unger R.

Zene-estélyek.

Az „Arany-bika“ kávéházban hetenkint kétszer zene-estély tartatik: Hétfőn Rácz Károly, Szerdán Magyar Testvérek.

A „Központi kávéházban“ naponta felváltva Rácz Károly és Magyar Testvérek zenekara játszanak.

Az „Angol Királyné“ kávéházában Kedden este Magyar Testvérek, Csütörtök és Péntek este Rácz Károly, Vasárnap felváltva Rácz és Magyar Testvérek tartanak zene-estélyt.

Szepesmegyében, a központi Kárpátok tövében, 770 m. magasságban a tenger színe felett fekvő s vasúti megállóhelyel bíró

Lucsivna-fürdőben

f. év. augusztus hó elsejétől az árák következők:

Egy szoba egy ágygyal és kiszolgálattal naponta 1 frt.

Egy szoba két ágygyal és kiszolgálattal naponta 1 frt 20 kr., — 2 frt.

A napi teljes ellátás 1 frt 50 kr és 2 frt.

Étlap szerint való étkezésnél az ételek ára:

Leves	8.	12 kr.
Marhahus körözve, mártással	20	„
Sült körözve	40	65 „
Főzelék		25 „
Tészta		20 „

Fürdőorvos: dr. Sax Ágoston.

Várady Szakmár Donát.
fürdő-tulajdonos.

Büttner Adolf
vendéglős.

Szegedi Mezőgazdasági Kiállítási Sorsjegyek.

Főnyeremény: **50.000** korona értékben

és több, kisebb nagyobb nyeremény, összesen

1006 nyeremény 100.000 koroná értékben.

Egy sorsjegy ára **20** krajcár.

Az összes nyereményeket kívánatra 20% levonással azonnal készpénzben beváltja **Budapest**en: a „Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság, V., Dorottya-utca 8., vagy **Szegeden**: a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank.

Ezen pénztételek a nyerő kívánságára készek az

50.000 korona értékű főnyereményt egy hasonértékű szegedi mintaszerűen berendezett tanyai gazdasággal is becserélni.

Huzás Szegeden, a kiállítás utolsó napján, 1899. szept. 10-én este 6 órakor.

Sorsjegyek kaphatók bank- és váltóüzletekben, az összes dohány-tözsdékben és egyéb elárúsító helyeken.

Viszontelárusítók forduljanak a kiállítást rendező

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségéhez,
Budapest, IX., Üllői-ut 25., Köztelek.

Nagy Képes Világtörténet

Képes diszmű a művelt közönség számára.

ÁLDÁSSY ANTAL, BOROVSKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉB JÓZSEF,
GOLDZSIHER IGNÁCZ, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR

közreműködésével szerkeszti

MARCZALI HENRIK

Mintegy 2500 szöveggel, 500 műmelléklettel, 60 színes műlappal
50 történeti térképpel, 8500 szövegoldallal.

A Nagy Képes Világtörténet célja.

Jelen munkával az első nagy világtörténeti mű jelenik meg magyar nyelven. Tervében, czéljában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás.

A magyar tudomány nyújtja a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténetet.

Nemzeti művelődésünkre nézve fontos mozzanat ez.

Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhű ábrázolatok lesznek. Képes mellékletei, történeti térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és írásmásolatokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített történelmi muzeumot nyújtanak az előfizetőnek, a minőt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy európai muzeumokból, családi és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műrekekről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű becsét, az egésznek művészi értéket adnak.

Ez a tizenkét kötet a legfontosabb magyar könyvek közé tartozik.

Ez a tizenkét hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltjének tanítója barátja, tanácsadója, minden uri háznak ékessége legyen.

A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja, tehát nagy, magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklín Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Révai Testvérek

irodalmi intézet részvénytársaság.

Megjelenik tizenkét kötetben

famentes, tehát soha nem sárguló papíron.

Egy-egy kötet ára rendkívül díszes félbőr-kötésben, bőrháttal és vászmtáblával

8 frt.

Minden négy héten egy-egy kötet jelenik meg.

Megjelenik füzetes kiadásban is

240 füzetben.

Több füzet semmikép sem lesz.

Hetenkint egy füzet fog közrebocsátatni.

Egy-egy füzet ára

30 kr.

A füzetes kiadáshoz díszes be-kötési táblák szállítanak.

A Nagy Képes Világtörténet megszerezhető:

a) Füzetes kiadásban hetenkint 30 kros füzetekben minden rendes hazai könyvtárúsnál.

b) Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjával

- kötetenkénti utánvétellel bérmentve,
- havi 1 frt 50 kros részletfizetésre.

*

A rendelések a helyi könyvkereskedéshez vagy alólról kiadókhöz intézendők.

*

Tájékoztató képes prospektust

mutatványfüzetet

ingyen és bérmentve

küld a mű kiadóhivatala

Budapest, VIII., Üllői-ut 18. szám.

Előfizető gyűjtők sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.